ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 5ης Μαΐου 2011 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-230/09 και C-231/09,

με αντικείμενο αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Bundesfinanzhof (Γερμανία) με απόφαση της 31ης Μαρτίου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Ιουνίου 2009, στο πλαίσιο της δίκης

Hauptzollamt Koblenz (C-230/09)

κατά

Kurt und Thomas Etling in GbR,

παρισταμένου του:

Bundesministerium der Finanzen,

και

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Hauptzollamt Oldenburg (C-231/09)

κατά

Theodor Aissen,

Hermann Rohaan,

παρισταμένου του:

Bundesministerium der Finanzen,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet, M. Ilešič (εισηγητή), M. Safjan και M. Berger, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: B. Fülöp, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 11ης Μαΐου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— το Hauptzollamt Koblenz, εκπροσωπούμενο από τον C. Busse, Regierungsdirektor,

— η Kurt und Thomas Etling in GbR, εκπροσωπούμενη από τον G. Zulauf, Rechtsanwalt,

— το Hauptzollamt Oldenburg, εκπροσωπούμενο από την A. Kramer και τον W. Uhlig, Regierungsdirektoren,

— ο T. Aissen, εκπροσωπούμενος από τον A. Enninga, Rechtsanwalt,

— ο H. Rohaan, εκπροσωπούμενος από τον D. Schuhmacher, Rechtsanwalt,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. von Rintelen και την H. Τσερέπα-Lacombe,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 1788/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για θέσπιση εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 270, σ. 123), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2217/2004 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2004 (ΕΕ L 375, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1788/2003).

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ενδίκων διαφορών, στην υπόθεση C-230/09, μεταξύ Hauptzollamt Koblenz (κεντρικού τελωνείου του Koblenz) και της Kurt und Thomas Etling in GbR και, στην υπόθεση C-231/09, μεταξύ Hauptzollamt Oldenburg (κεντρικού τελωνείου του Oldenbourg) και των T. Aissen και H. Rohaan, σχετικά, αφενός, με τον καθορισμό της ποσότητας αναφοράς σε σχέση με την οποία καθορίζεται το ποσόν της πριμοδοτήσεως για τα γαλακτοκομικά προϊόντα και, αφετέρου, τον καθορισμό της βάσεως επί της οποίας καθορίζεται η συμμετοχή στην ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις, αντιστοίχως.

Το νομικό πλαίσιο

Η κανονιστική ρύθμιση της Ένωσης

Ο κανονισμός περί της εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων

3 Το 1984, δεδομένου ότι εξακολουθούσε να μην υπάρχει ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζητήσεως στον τομέα του γάλακτος, ένα σύστημα συμπληρωματικών εισφορών στον εν λόγω τομέα, το οποίο βασίζεται στην αρχή ότι οφείλεται εισφορά για ποσότητες γάλακτος και/ή ισοδυνάμου γάλακτος που υπερβαίνουν την εκάστοτε καθοριζόμενη ποσότητα αναφοράς, θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, ο οποίος τροποποίησε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 804/68 περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82).

4 Την ίδια ημέρα εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.

5 Το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς παρατάθηκε επανειλημμένως, μεταξύ άλλων, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 405, σ. 1), ο οποίος τροποποιήθηκε πλειστάκις.

6 Για λόγους, μεταξύ άλλων, απλουστεύσεως και σαφήνειας, ο τελευταίος κανονισμός καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 1788/2003, ο οποίος, με τη

σειρά του, καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ) (ΕΕ L 299, σ. 1), με ισχύ από 1ης Απριλίου 2008. Πάντως, οι διαφορές της κύριας δίκης διέπονται ratione temporis από τον κανονισμό 1788/2003.

7 Η πέμπτη, η δέκατη και η δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1788/2003 έχουν ως εξής:

«(5) Η εισφορά πρέπει να καθοριστεί σε αποτρεπτικό επίπεδο και να είναι καταβλητέα από τα κράτη μέλη αμέσως μόλις σημειώνεται υπέρβαση της εθνικής ποσότητας αναφοράς. Στη συνέχεια, το κράτος μέλος θα πρέπει να κατανέμει το ποσό της εισφοράς στους παραγωγούς που συνετέλεσαν στην υπέρβαση αυτή. Οι εν λόγω παραγωγοί πρέπει να οφείλουν στο κράτος μέλος την καταβολή του μεριδίου τους επί της εισφοράς της οφειλόμενης λόγω ακριβώς της υπέρβασης της διαθέσιμης ποσότητάς τους.

[…]

(10) […] Το σύνολο των ποσοτήτων που χορηγούνται στους παραγωγούς από τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις εθνικές ποσότητες αναφοράς. […]

[…]

(14) Προκειμένου να διατηρηθεί μια αρκετά ευέλικτη μορφή διαχείρισης του καθεστώτος, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη η ανακατανομή των ποσοτήτων αναφοράς που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί στο τέλος της περιόδου, σε εθνικό επίπεδο ή μεταξύ αγοραστών.»

8 Ο κανονισμός 1788/2003 θεσπίζει τους κανόνες κατανομής μεταξύ των παραγωγών, υπό μορφή ατομικών ποσοτήτων αναφοράς, κάθε εθνικής ποσότητας αναφοράς.

9 Το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Η εισφορά κατανέμεται καθ' ολοκληρίαν, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 και 12, μεταξύ των παραγωγών που έχουν συμβάλει για κάθε μία από τις υπερβάσεις των εθνικών ποσοτήτων αναφοράς που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2.

Με την επιφύλαξη του άρθρου 10, παράγραφος 3, και του άρθρου 12, παράγραφος 1, οι παραγωγοί οφείλουν προς το κράτος μέλος την καταβολή του μεριδίου τους για την οφειλόμενη εισφορά, το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με το κεφάλαιο 3, ως εκ μόνου του γεγονότος της υπέρβασης της διαθέσιμης ή των διαθέσιμων απ' αυτούς ποσοτήτων αναφοράς.»

10 Το άρθρο 5 του κανονισμού 1788/2003 προβλέπει:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

[…]

θ) "εθνική ποσότητα αναφοράς": νοείται η ποσότητα αναφοράς που καθορίζεται για κάθε κράτος μέλος στο παράρτημα Ι·

ι) “ατομική ποσότητα αναφοράς”: νοείται η ποσότητα αναφοράς του παραγωγού την 1η Απριλίου κάθε δωδεκάμηνης περιόδου·

ια) “διαθέσιμη ποσότητα αναφοράς”: νοείται η ποσότητα την οποία έχει στη διάθεσή του ο παραγωγός την 31η Μαρτίου της δωδεκάμηνης περιόδου για την οποία έχει υπολογισθεί η εισφορά, λαμβανομένων υπόψη όλων των μεταβιβάσεων, πωλήσεων, μετατροπών και προσωρινών ανακατανομών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και έχουν πραγματοποιηθεί στη διάρκεια αυτής της δωδεκάμηνης περιόδου.»

11 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 5, του κανονισμού 1788/2003:

«Οι ατομικές ποσότητες αναφοράς τροποποιούνται, όποτε ενδείκνυται, για κάθε μία από τις οικείες δωδεκάμηνες περιόδους, κατά τρόπο ώστε για κάθε κράτος μέλος το σύνολο των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς για τις παραδόσεις και το σύνολο για τις απευθείας πωλήσεις να μην υπερβαίνει το αντίστοιχο τμήμα της εθνικής ποσότητας αναφοράς, που προσαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 8, λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες μειώσεις που επιβάλλονται για την τροφοδότηση του εθνικού αποθέματος που προβλέπεται στο άρθρο 14.»

12 Το άρθρο 10, παράγραφος 3, του ιδίου κανονισμού προέβλεπε τη δυνατότητα ανακατανομής του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις. Ο κανονισμός αυτός προέβλεπε:

«Το μερίδιο εκάστου παραγωγού στην καταβολή της οφειλόμενης εισφοράς καθορίζεται με απόφαση του κράτους μέλους, έπειτα από ανακατανομή ή μη, κατ’ αναλογίαν προς τις ατομικές ποσότητες αναφοράς εκάστου παραγωγού ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη, του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις:

α) είτε σε εθνικό επίπεδο βάσει της υπέρβασης της διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς εκάστου παραγωγού·

β) είτε, καταρχάς, στο επίπεδο του αγοραστή και, στη συνέχεια, ενδεχομένως, σε εθνικό επίπεδο.»

13 Τα άρθρα 15 έως 20 του κανονισμού 1788/2003 καθόριζαν ορισμένες προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούσαν να μεταβιβασθούν οι ατομικές ποσότητες αναφοράς.

14 Τα άρθρο 16, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού προέβλεπε:

«Στο τέλος κάθε δωδεκάμηνης περιόδου, τα κράτη μέλη επιτρέπουν, για την εν λόγω περίοδο, την προσωρινή μεταβίβαση ενός μέρους της ατομικής ποσότητας αναφοράς που δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί από τον παραγωγό που τη δικαιούται.»

15 Το άρθρο 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού όριζε:

«Η ατομική ποσότητα αναφοράς μεταβιβάζεται μαζί με την εκμετάλλευση στους παραγωγούς στους οποίους περιέρχεται, σε περίπτωση πώλησης, εκμίσθωσης ή κληρονομικής μεταβίβασης, προσδοκώμενης κληρονομιάς, ή οιασδήποτε άλλης μεταβίβασης που συνεπάγεται συγκρίσιμα νομικά αποτελέσματα για τους παραγωγούς, σύμφωνα με διαδικασίες που καθορίζουν τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη τις εκτάσεις γης που χρησιμοποιούνται για τη γαλακτοκομική παραγωγή ή άλλα αντικειμενικά κριτήρια και, ενδεχομένως, μια συμφωνία μεταξύ των μερών. Το τμήμα της ποσότητας αναφοράς το οποίο, ενδεχομένως, δεν μεταβιβάζεται με την εκμετάλλευση, προστίθεται στο εθνικό απόθεμα.»

16 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1788/2003 προέβλεπε:

«Για την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης της γαλακτοκομικής παραγωγής ή τη βελτίωση του περιβάλλοντος, τα κράτη μέλη μπορούν, σύμφωνα με λεπτομερείς κανόνες τους οποίους καθορίζουν λαμβάνοντας υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα των μερών:

[…]

β) να ορίζουν, με βάση αντικειμενικά κριτήρια, τους όρους υπό τους οποίους οι παραγωγοί μπορούν έναντι πληρωμής να επιτυγχάνουν, κατά την έναρξη της δωδεκάμηνης περιόδου, την ανακατανομή από την αρμόδια αρχή ή από τον οργανισμό που έχει οριστεί από την εν λόγω αρχή, ατομικών ποσοτήτων αναφοράς που αποδεσμεύτηκαν οριστικά κατά το τέλος της προηγούμενης δωδεκάμηνης περιόδου από άλλους παραγωγούς έναντι καταβολής, σε μία ή περισσότερες ετήσιες δόσεις, αποζημίωσης ίσης με την προαναφερθείσα πληρωμή·

[…]

ε) να καθορίζουν, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, τις περιοχές και ζώνες συλλογής στο εσωτερικό των οποίων επιτρέπονται οι οριστικές μεταβιβάσεις ποσοτήτων αναφοράς χωρίς μεταβίβαση των αντίστοιχων εκτάσεων, με σκοπό τη βελτίωση της διάρθρωσης της γαλακτοκομικής παραγωγής·

στ) να επιτρέπουν, κατόπιν αιτήματος του παραγωγού προς την αρμόδια αρχή ή τον οργανισμό που έχει ορίσει η αρχή αυτή, την οριστική μεταβίβαση ποσοτήτων αναφοράς χωρίς μεταβίβαση των αντίστοιχων εκτάσεων, ή αντιστρόφως, με σκοπό τη βελτίωση της διάρθρωσης της γαλακτοκομικής παραγωγής στο επίπεδο της εκμεταλλεύσεως ή την εκτατικοποίηση της παραγωγής.»

Η ρύθμιση στον τομέα άμεσης στηρίξεως στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής

17 Προκειμένου, μεταξύ άλλων, να εξασφαλισθεί ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής για τη γεωργική κοινότητα ο κανονισμός (ΕΚ) 1782/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στηρίξεως στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στηρίξεως για τους γεωργούς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΟΚ) 2019/93, (ΕΚ) 1452/2001, (ΕΚ) 1453/2001, (ΕΚ) 1454/2001, (ΕΚ) 1868/94, (ΕΚ) 1251/1999, (ΕΚ) 1254/1999, (ΕΚ) 1673/2000, (ΕΟΚ) 2358/71 και (ΕΚ) 2529/2001 (ΕΕ L 270, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/2005 της Επιτροπής, της 26ης Ιανουαρίου 2005 (ΕΕ L 24, σ. 15, στο εξής: κανονισμός 1782/2003), θέσπισε το καθεστώς ενιαίας ενισχύσεως καθώς και άλλα καθεστώτα στηρίξεως που προβλέπουν τη χορήγηση άμεσης ενισχύσεως, μεταξύ των οποίων το σχετικό με την πριμοδότηση γαλακτοκομικών προϊόντων και τις συμπληρωματικές πληρωμές. Ο εν λόγω κανονισμός καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 73/2009 του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στηρίξεως για τους γεωργούς στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στηρίξεως για τους γεωργούς, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) 1290/2005, (ΕΚ) 247/2006, (ΕΚ) 378/2007 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1782/2003 (ΕΕ L 230, σ. 16). Πάντως, η διαφορά της κύριας δίκης στην υπόθεση C-230/09 εξακολουθεί να διέπεται ratione temporis από τον κανονισμό 1782/2003.

18 Το θεσπισθέν με τον τελευταίο αυτό κανονισμό καθεστώς βασιζόταν, μεταξύ άλλων, στις αρχές της μεταβάσεως από τη στήριξη της παραγωγής στη στήριξη του παραγωγού, μέσω της εισαγωγής συστήματος εισοδηματικής ενισχύσεως, αποσυνδεδεμένης από την παραγωγή για κάθε γεωργική εκμετάλλευση, καθώς επίσης και από την ενσωμάτωση ορισμένων υφιστάμενων άμεσων ενισχύσεων που λαμβάνει ο γεωργός από διάφορα καθεστώτα, σε μία ενιαία ενίσχυση που θα καθορίζεται με βάση τα προηγούμενα δικαιώματα κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αναφοράς.

19 Η τελευταία περίοδος της εικοστής ένατης αιτιολογικής σκέψης του εν λόγω κανονισμού αναφέρει ότι η ενιαία ενίσχυση θα πρέπει να καθιερωθεί στο επίπεδο της γεωργικής εκμεταλλεύσεως.

20 Το άρθρο 62 του κανονισμού 1782/2003 αφορούσε την τοπική εφαρμογή του καθεστώτος ενιαίας ενισχύσεως. Το άρθρο αυτό όριζε:

«[…], τα κράτη μέλη δύνανται να αποφασίζουν ότι τα ποσά που προκύπτουν από πριμοδοτήσεις γαλακτοπαραγωγής και πρόσθετες ενισχύσεις που αναφέρονται στα άρθρα 95 και 96, περιλαμβάνονται εν μέρει ή συνολικά στο καθεστώς ενιαίας ενισχύσεως που αρχίζει από το 2005. Τα δικαιώματα που αποκτώνται δυνάμει της παρούσας παραγράφου τροποποιούνται αναλόγως.

Το ποσό αναφοράς για τις ενισχύσεις αυτές ισούται προς τα ποσά που χορηγούνται σύμφωνα με τα άρθρα 95 και 96, τα οποία υπολογίζονται βάσει της ατομικής ποσότητας αναφοράς για το γάλα η οποία είναι διαθέσιμη στην εκμετάλλευση στις 31 Μαρτίου του έτους υπαγωγής, πλήρως ή εν μέρει, των ενισχύσεων αυτών στο καθεστώς ενιαίας ενισχύσεως.

[…]»

21 Το άρθρο 95 του κανονισμού 1782/2003 προέβλεπε:

«1. Από το 2004 μέχρι το 2007, οι γαλακτοπαραγωγοί είναι επιλέξιμοι για πριμοδότηση γαλακτοπαραγωγής. Η πριμοδότηση αυτή χορηγείται ανά ημερολογιακό έτος, ανά εκμετάλλευση και ανά τόνο ατομικής ποσότητας αναφοράς που είναι επιλέξιμος για πριμοδότηση και διαθέσιμος στην εκμετάλλευση.

[…]

3. Οι ατομικές ποσότητες αναφοράς οι οποίες έχουν αποτελέσει αντικείμενο προσωρινών μεταβιβάσεων σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 […] ή το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΚ) 1788/2003 […] στις 31 Μαρτίου του συγκεκριμένου ημερολογιακού έτους θεωρούνται ότι είναι διαθέσιμες στην εκμετάλλευση του αποδέκτη της μεταβιβάσεως για αυτό το ημερολογιακό έτος.

[…]»

Η εθνική νομοθεσία

22 Το άρθρο 14, παράγραφος 1, της γερμανικής κανονιστικής αποφάσεως για την εισφορά επί του γάλακτος [Verordnung zur Durchführung der EG-Milchabgabenregelung (Milchabgabenverordnung)], της 9ης Αυγούστου 2004 (*BGBl.* I, σ. 2143, στο εξής: MilchAbgV), όριζε:

«[Ο] αγοραστής μπορεί να κατανείμει ποσότητες αναφοράς παραδόσεων, οι οποίες δεν χρησιμοποιήθηκαν κατά την αντίστοιχη δωδεκάμηνη περίοδο (υπολειπόμενες ποσότητες) σε άλλους παραγωγούς γάλακτος, οι παραδόσεις των οποίων υπερέβησαν την ποσότητα αναφοράς παραδόσεων που τους είχε χορηγηθεί (παραγωγοί που έχουν παραδώσει υπερβάλλουσες ποσότητες). Η κατανομή των αχρησιμοποίητων ποσοτήτων αναφοράς παραδόσεων στους παραγωγούς που έχουν παραδώσει υπερβάλλουσες ποσότητες γίνεται σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο υπολογισμού:

Σύνολο των υπολειπομένων ποσοτήτων x Ποσότητα αναφοράς για τις υπερβάλλουσες παραδόσεις του παραγωγού

Σύνολο των ποσοτήτων αναφοράς για τις υπερβάλλουσες παραδόσεις των παραγωγών.

[…]»

23 Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, του νόμου για την εφαρμογή του καθεστώτος ενιαίας ενισχύσεως [Gesetz zur Durchführung der einheitlichen Betriebsprämie (Betriebsprämiendurchführungsgesetz), *BGBl.* I 2004, σ. 1868)], της 26ης Ιουλίου 2004, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εφήρμοσε το καθεστώς της ενιαίας ενισχύσεως σε περιφερειακή κλίμακα από 1ης Ιανουαρίου 2005.

24 Το άρθρο 6 της γερμανικής κανονιστικής αποφάσεως για την εφαρμογή των πριμοδοτήσεων γαλακτοπαραγωγής και πρόσθετων ενισχύσεων [Verordnung über die Durchführung der Milchprämie und der Ergänzungszahlung zur Milchprämie (Milchprämienvorurdnung)], της 18ης Φεβρουαρίου 2004 (*BGBl.* I, σ. 267, στο εξής: MilchPräm V), άρχισε να εφαρμόζεται στο πλαίσιο του υπολογισμού της ενιαίας ενισχύσεως δυνάμει του άρθρου 34, παράγραφος 1, της γερμανικής κανονιστικής αποφάσεως για το ολοκληρωμένο σύστημα διαχειρίσεως και ελέγχου [Verordnung über die Durchführung von Stützungsregelungen und gemeinsamen Regeln für Direktzahlungen nach der Verordnung (EG) Nr. 1782/2003 im Rahmen des Integrierten Verwaltungs- und Kontrollsystems sowie zur Änderung der Karto ffelstärkeprämienverordnung (InVeKoS-Verordnung)], της 3ης Δεκεμβρίου 2004 (*BGBl.* I, σ. 3194).

25 Το άρθρο 6 του MilchPrämV όριζε:

«1. Οι ποσότητες αναφοράς που είναι καθοριστικές για τη χορήγηση της πριμοδοτήσεως γαλακτοπαραγωγής και της πρόσθετης ενισχύσεως, τις οποίες διαθέτει ο γαλακτοπαραγωγός στις 31 Μαρτίου του έτους της αιτήσεως, πιστοποιούνται με βεβαίωση [...], στην περίπτωση των ποσοτήτων αναφοράς "παράδοση" για τον αγοραστή ο οποίος καθορίζεται στην παράγραφο 2, σκέψη 2, που εκδίδεται από αρμόδιο τελωνείο (κεντρικό τελωνείο) (βεβαίωση καθορίζουσα τις ποσότητες αναφοράς).

2. Στην καθορίζουσα τις ποσότητες αναφοράς βεβαίωση πρέπει συγχρόνως να αναφέρονται

1) οι ποσότητες γάλακτος και ισοδυνάμου γάλακτος τις οποίες πράγματι παρέδωσε ή έθεσε σε εμπορία ο γαλακτοπαραγωγός κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο που λήγει στις 31 Μαρτίου του έτους της αιτήσεως […]

[...]».

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

Η υπόθεση C-231/09

26 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-231/09 αφορά δύο εκκρεμείς ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου διαδικασίες, τη μία κινηθείσα από τον

T. Aissen και την άλλη από τον H. Rohann, αμφότερους γαλακτοπαραγωγούς οι οποίοι είχαν πραγματοποιήσει παραδόσεις κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο 2004/2005. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, έκαστος ανέλαβε εκμετάλλευση παραγωγής γάλακτος, στην οποία αντιστοιχούσε ποσότητα αναφοράς η οποία του είχε μεταβιβασθεί με την εν λόγω εκμετάλλευση, αλλά η οποία είχε εν μέρει χρησιμοποιηθεί για την περίοδο αυτή από τον προηγούμενο παραγωγό.

27 Αμφότεροι ζήτησαν από την αρμόδια αρχή να βεβαιώσει ότι τους είχε μεταβιβασθεί το σύνολο της ποσότητας αναφοράς του προηγούμενου κατόχου. Η αρχή αυτή χορήγησε στον καθένα τους βεβαίωση συναφώς, αλλά διευκρίνισε στη βεβαίωση αυτή ότι, σε περίπτωση μεταβιβάσεως κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου, το γαλακτοκομείο πρέπει να επισημάνει στον νέο παραγωγό την εναπομένουσα προς παράδοση ποσότητα αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη την ποσότητα που έχει ήδη παραδώσει ο προηγούμενος παραγωγός κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου.

28 Βάσει των βεβαιώσεων αυτών και των πληροφοριών που προσκόμισε το οικείο γαλακτοκομείο, το Hauptzollamt Oldenburg υπολόγισε εκ νέου τις ποσότητες αναφοράς του T. Aissen και του H. Rohaan, και χορήγησε στον καθένα τους, για τη δωδεκάμηνη περίοδο 2004/2005, μόνον τη μεταβιβασθείσα ποσότητα αναφοράς για την οποία δεν παρέδωσε γάλα ο προηγούμενος παραγωγός, το δε εναπομείναν μέρος παρέμεινε στον προηγούμενο παραγωγό για την περίοδο αυτή.

29 Εφόσον ο T. Aissen και ο H. Rohaan είχαν αμφότεροι υπερβεί τις ποσότητές τους αναφοράς που αφορούσαν τις αντίστοιχες παραδόσεις, το Hauptzollamt Oldenburg καθόρισε την καταβολή της εισφοράς εκάστου.

30 Στο πλαίσιο καθορισμού της εισφοράς, το Hauptzollamt Oldenburg προέβη σε ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις, για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003. Για την ανακατανομή αυτή, τόσο στην περίπτωση του T. Aissen όσο και στην περίπτωση του H. Rohaan, το Hauptzollamt Oldenburg δεν έλαβε υπόψη το τμήμα της αντιστοιχούσας στην εκμετάλλευση ποσότητας

αναφοράς που μεταβιβάστηκε κατά τη διάρκεια της οικείας περιόδου, το οποίο είχε ήδη χρησιμοποιηθεί από τον προηγούμενο παραγωγό.

31 Ο T. Aissen και ο H. Rohaan άσκησαν προσφυγές κατά των πράξεων καθορισμού της αντίστοιχης εισφοράς τους.

32 Το Finanzgericht Hamburg (φορολογικό δικαστήριο του Αμβούργου) δέχθηκε τις εν λόγω προσφυγές, διότι έκρινε ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, υπέρ του νέου παραγωγού, το σύνολο της αντιστοιχούσας στη μεταβιβασθείσα εκμετάλλευση ποσότητας αναφοράς, κατά την ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι παραδόσεις γάλακτος που πραγματοποίησε ο προηγούμενος παραγωγός.

33 Το Hauptzollamt Oldenburg άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesfinanzhof (ομοσπονδιακού φορολογικού δικαστηρίου).

34 Σύμφωνα με το Bundesfinanzhof, από το άρθρο 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003 προκύπτει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι μεταβιβάσεις, οι πωλήσεις, οι μετατροπές ή προσωρινές ανακατανομές ποσοτήτων αναφοράς οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια περιόδου δώδεκα μηνών κατά τον έλεγχο, ο οποίος πραγματοποιείται μετά τη λήξη αυτής της περιόδου, αν ο παραγωγός παρέδωσε περισσότερο γάλα από όσο αντιστοιχεί στο δικαίωμά του παραδόσεως γάλακτος. Το εν λόγω δικαίωμα είχε εξαντληθεί όταν χρησιμοποιήθηκε. Η μεταβίβαση ήδη χρησιμοποιηθείσας ποσότητας αναφοράς, της οποίας έχει ήδη γίνει εκμετάλλευση μία φορά, δεν μπορεί, ανεξαρτήτως του νομικού πλαισίου εντός του οποίου πραγματοποιείται, να προκαλέσει αναβίωση του δικαιώματος παραδόσεως γάλακτος χωρίς καταβολή εισφοράς κατά την οικεία δωδεκάμηνη περίοδο.

35 Το Bundesfinanzhof εκτιμά πάντως ότι η ποσότητα αναφοράς δύναται να νοηθεί ως αφηρημένο δικαίωμα. Συναφώς, το δίκαιο της Ένωσης δεν προβλέπει, στην περίπτωση μεταβιβάσεως εκμεταλλεύσεως κατά τη διάρκεια δωδεκάμηνης περιόδου, τον καθορισμό ή τον υπολογισμό δεύτερης ποσότητας αναφοράς, αλλά προβλέπει ότι λαμβάνεται υπόψη μία μόνο ποσότητα αναφοράς, της οποίας όμως τη χρήση θα έχει αρχικώς ο ένας και κατόπιν ο άλλος παραγωγός, ο δε δεύτερος παραγωγός μπορεί να την χρησιμοποιήσει μόνον κατά το μέτρο που αυτή δεν έχει αναλωθεί με τις παραδόσεις γάλακτος του πρώτου παραγωγού. Επομένως, η ποσότητα αναφοράς δεν πρέπει προφανώς να κατανέμεται με οποιαδήποτε μέθοδο μεταξύ των διαδοχικών παραγωγών.

36 Συνεπώς, μπορεί να νοηθεί ότι, στο πλαίσιο της ανακατανομής του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς, λαμβάνεται υπόψη, σε περίπτωση μεταβιβάσεως εκμεταλλεύσεως κατά τη διάρκεια δωδεκάμηνης περιόδου, η συνολική ατομική ποσότητα αναφοράς, η οποία βρίσκεται στη διάθεση του νέου παραγωγού κατά τη λήξη της περιόδου αυτής, ακόμα και αν ο νέος αυτός παραγωγός ουδέποτε είχε το πλήρες δικαίωμα να παραδώσει την εν λόγω ποσότητα γάλακτος χωρίς καταβολή εισφοράς.

37 Αντιθέτως, το Bundesfinanzhof δεν αποκλείει ότι, ιδίως λόγω του κινδύνου κερδοσκοπικών μεταβιβάσεων οι οποίες μπορεί να πραγματοποιηθούν με τον σκοπό και μόνο να επιτευχθεί καλύτερη τοποθέτησή τους στο πλαίσιο της ανακατανομής του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς, η εννοιολογική αυτή διάκριση μεταξύ της χρησιμοποιήσεως της ατομικής ποσότητας αναφοράς και της συνεκτιμήσεως της εν λόγω ποσότητας αναφοράς στο πλαίσιο της ανακατανομής της ως «διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς», κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003, μπορεί να αντίκειται στο γράμμα και στο πνεύμα του δικαίου της Ένωσης, περιλαμβανομένων των γενικών αρχών της οργανώσεως της αγοράς του γάλακτος.

38 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesfinanzhof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το δίκαιο [της Ένωσης], και ειδικότερα το άρθρο 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού [(ΕΚ) 1788/2003], για τη θέσπιση εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, την έννοια ότι στην ποσότητα αναφοράς ενός

παραγωγού, ο οποίος απέκτησε εκμετάλλευση από άλλον παραγωγό κατά τη διάρκεια μιας δωδεκάμηνης περιόδου που είχε ήδη αρχίσει, δεν περιλαμβάνεται η ποσότητα έναντι της οποίας, πριν από τη μεταβίβαση της εκμεταλλεύσεως, παραδόθηκε γάλα από τον άλλο παραγωγό κατά τη διάρκεια αυτής της δωδεκάμηνης περιόδου;

2) Αντιτίθενται κανόνες του δικαίου [της Ένωσης] ή γενικές αρχές της κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων σε κανόνα του εθνικού δικαίου ο οποίος, στο πλαίσιο της κατά το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 [ανακατανομής] του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς [μεταξύ παραγωγών οι οποίοι παρέδωσαν] ποσότητες καθ' υπέρβασιν των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς, επιτρέπει, στην περίπτωση την οποία αφορά το πρώτο ερώτημα, στον παραγωγό ο οποίος απέκτησε την εκμετάλλευση κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου να συμμετάσχει στην κατανομή του εν λόγω αχρησιμοποίητου τμήματος και με το τμήμα της ποσότητας αναφοράς έναντι του οποίου έχουν γίνει παραδόσεις γάλακτος από τον άλλον παραγωγό;»

Η υπόθεση C-230/09

39 Η Kurt und Thomas Etling in GbR, αστική εταιρία γερμανικού δικαίου, παράγει γάλα. Κατά τη γαλακτοκομική περίοδο 2004/2005, στην εταιρία αυτή χορηγήθηκε ποσότητα αναφοράς παραδόσεων 553 678 kg, λαμβανομένου επίσης υπόψη, μεταξύ άλλων, ότι, από το έτος 2000, είχε εκμισθώσει ένα τμήμα της ποσότητας που διατίθεται για τις παραδόσεις μέχρι 50 000 kg. Η σύμβαση μισθώσεως λύθηκε κατά τον Φεβρουάριο του 2005, οπότε το εν λόγω μέρος της ποσότητας αναφοράς μεταβιβάσθηκε στην εταιρία αυτή από 1ης Μαρτίου 2005.

40 Κατόπιν αιτήσεως της εταιρίας αυτής, η αρμόδια γεωργική αρχή εξέδωσε βεβαίωση πιστοποιούσα ότι ποσότητα αναφοράς που διατίθεται για παραδόσεις 50 000 kg της μεταβιβάστηκε από 1ης Μαρτίου 2005, με την οποία διευκρινιζόταν εντούτοις

ότι μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, για τη δωδεκάμηνη περίοδο 2004/2005, μόνον το μη χρησιμοποιηθέν τμήμα της ποσότητας αυτής, το οποίο καθορίζεται από το γαλακτοκομείο.

41 Πριν από τη λήξη της μισθώσεως, ο προηγούμενος μισθωτής είχε ήδη παραδώσει 50 000 kg γάλακτος για την εν λόγω δωδεκάμηνη περίοδο. Βάσει της προαναφερθείσας βεβαιώσεως και των προσκομισθεισών από το γαλακτοκομείο πληροφοριών, το Hauptzollamt Koblenz, για τον καθορισμό, μεταξύ άλλων, της οφειλομένης εισφοράς, υπολόγισε εκ νέου την ποσότητα αναφοράς για τις παραδόσεις της Kurt und Thomas Etling in GbR και την ποσότητα αναφοράς του εν λόγω μισθωτή και έκρινε ότι, εφόσον ο μισθωτής αυτός είχε εξαντλήσει πλήρως τη μεταβιβασθείσα ποσότητα αναφοράς, η ποσότητα αυτή πρέπει να εγγραφεί, για την εν λόγω δωδεκάμηνη περίοδο, για λογαριασμό του, και όχι για λογαριασμό της Kurt und Thomas Etling in GbR.

42 Για τον υπολογισμό της πριμοδοτήσεως των γαλακτοκομικών προϊόντων, το Hauptzollamt Koblenz χορήγησε στην εταιρία αυτή βεβαίωση στην οποία δεν λαμβανόταν υπόψη η ανάληψη της ποσότητας αναφοράς που είχε προηγουμένως μισθωθεί, οπότε στη βεβαίωση γινόταν λόγος μόνο για την ποσότητα αναφοράς των 553 678 kg.

43 Επειδή απορρίφθηκε η καταγγελία της κατά της βεβαιώσεως αυτής, η Kurt und Thomas Etling in GbR άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht Rheinland-Pfalz (φορολογικού δικαστηρίου της Ρηνανίας-Παλατινάτου), την οποία δέχθηκε το εν λόγω δικαστήριο, κρίνοντας ότι, υπό τις περιστάσεις της κύριας δίκης, η χορήγηση τέτοιας πριμοδοτήσεως, βάσει του κανονισμού 1782/2003, δεν εξαρτάται από τις τυχόν παραδόσεις τις οποίες πραγματοποίησε ο μισθωτής.

44 Το Hauptzollamt Koblenz άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Bundesfinanzhof.

45 Το Bundesfinanzhof κρίνει ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 1782/2003, το οποίο προβλέπει ότι ο υπολογισμός της πριμοδοτήσεως των γαλακτοκομικών προϊόντων πραγματοποιείται κατ' αναλογία, μεταξύ άλλων, προς την ατομική ποσότητα αναφοράς που είναι επιλέξιμη για την πριμοδότηση αυτή και διαθέσιμη στην εκμετάλλευση, είναι πιθανόν, σε περίπτωση μεταβιβάσεως ατομικής ποσότητας αναφοράς κατά τη διάρκεια δωδεκάμηνης περιόδου, η εν λόγω πριμοδότηση να χορηγηθεί κατ' αναλογία προς τη συνολική ατομική ποσότητα αναφοράς την οποία έχει στη διάθεσή του κατά τη λήξη της δωδεκάμηνης περιόδου εκείνος στον οποίον περιέρχεται η μεταβιβαζόμενη ποσότητα αναφοράς, έστω και αν αυτός ουδέποτε μπορούσε να αντλήσει από την εν λόγω ποσότητα αναφοράς το πλήρες δικαίωμα παραδόσεως γάλακτος χωρίς καταβολή εισφοράς.

46 Πάντως, το Bundesfinanzhof δεν αποκλείει ότι η εννοιολογική αυτή διαφορά μεταξύ της χρησιμοποιήσεως της ατομικής ποσότητας αναφοράς και της συνεκτιμήσεως της εν λόγω ποσότητας αναφοράς στο πλαίσιο υπολογισμού της πριμοδοτήσεως των γαλακτοκομικών προϊόντων ως «διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς» κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003 αντίκειται στο γράμμα και στο πνεύμα του δικαίου της Ένωσης, περιλαμβανομένων των γενικών αρχών της οργανώσεως της αγοράς γάλακτος.

47 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesfinanzhof ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το δίκαιο [της Ένωσης], και ειδικότερα το άρθρο 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού [1788/2003], την έννοια ότι η ποσότητα αναφοράς ενός παραγωγού κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο, κατά την οποία του έχει μεταβιβαστεί από άλλον παραγωγό ποσότητα αναφοράς, δεν περιλαμβάνει την ποσότητα έναντι της οποίας έχει ήδη παραδοθεί γάλα από τον άλλο παραγωγό κατά τη διάρκεια αυτής της δωδεκάμηνης περιόδου;»

48 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 6ης Αυγούστου 2009, οι υποθέσεις C-307/09 έως C-309/09 ενώθηκαν προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

49 Ο κανονισμός 1788/2003 προβλέπει διάφορες περιπτώσεις μεταβιβάσεως, μεταξύ παραγωγών, των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς ή τμημάτων των ποσοτήτων αυτών. Συναφώς, ο νομοθέτης έκρινε σκόπιμο, αφενός, να προβλέψει εξαιρέσεις της αρχής ότι η ποσότητα αναφοράς που αντιστοιχεί σε εκμετάλλευση μεταβιβάζεται με την ποσότητα αυτή και, αφετέρου, να διατηρήσει μηχανισμούς προσωρινής μεταβιβάσεως ή ανακατανομής με σκοπό να δώσει σε ορισμένους παραγωγούς τη δυνατότητα να αυξήσουν, εντός των ορίων της εθνικής ποσότητας αναφοράς, την ποσότητα του γάλακτος που τίθεται σε εμπορία χωρίς καταβολή εισφοράς για μια δεδομένη δωδεκάμηνη περίοδο. Μεταξύ άλλων, τέτοιου είδους μηχανισμό συνιστά ο προβλεπόμενος στο άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, ο οποίος επιτρέπει την ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς στους παραγωγούς οι οποίοι πραγματοποίησαν υπερβάλλουσες παραδόσεις κατά τη διάρκεια δωδεκάμηνης περιόδου.

50 Περαιτέρω, ο κανονισμός αυτός προέβλεπε, στα άρθρα 17 και 18, μεταβιβάσεις ποσοτήτων αναφοράς οι οποίες, μολονότι επέρχονται κατά τη διάρκεια ή στην αρχή της περιόδου αυτής, θίγουν συνήθως την ποσότητα ενός παραγωγού πέραν του τέλους της εν λόγω περιόδου. Όσον αφορά τις μεταβιβάσεις αυτές, από τη γενική οικονομία του κανονισμού 1788/2003, από τον επιδιωκόμενο σκοπό του για την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζητήσεως στην αγορά γάλακτος, στην οποία παρατηρούνται διαρθρωτικά πλεονάσματα, μέσω του περιορισμού της γαλακτοκομικής παραγωγής καθώς και της αρχής που τίθεται στη δέκατη αιτιολογική σκέψη και κατοχυρώνεται στο άρθρο 6, παράγραφος 5, ότι το σύνολο των ποσοτήτων που χορηγεί στους παραγωγούς ένα κράτος μέλος και των ποσοτήτων που χορηγεί στο εθνικό απόθεμα δεν πρέπει να υπερβαίνει την εθνική ποσότητα αναφοράς, προκύπτει ότι η ατομική ποσότητα αναφοράς η οποία αποτελεί το αντικείμενο

τέτοιας μεταβιβάσεως δίνει στον εκχωρούντα παραγωγό τη δυνατότητα θέσεως σε εμπορία του γάλακτος χωρίς καταβολή εισφοράς για την ίδια περίοδο μόνον καθόσον ο πρώην κάτοχος της εν λόγω ποσότητας αναφοράς δεν τη χρησιμοποίησε.

Επί των δύο ερωτημάτων στην υπόθεση C-231/09

51 Με τα δύο του ερωτήματα στην υπόθεση C-231/09, τα οποία είναι σκόπιμο να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν το Δικαστήριο περί των προϋποθέσεων υπό τις οποίες επιτρέπεται να καθορίζεται η συμμετοχή στην ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις, όπως προβλέπεται από το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, ενός παραγωγού ο οποίος προέβη σε υπερβάλλουσες παραδόσεις, όταν ο παραγωγός αυτός ανέλαβε, κατά τη διάρκεια της κρίσιμης δωδεκάμηνης περιόδου, εκμετάλλευση στην οποία αντιστοιχεί ατομική ποσότητα αναφοράς και στην οποία παρήχθη και παραδόθηκε γάλα για την ίδια αυτή περίοδο από τον παραγωγό που την εκμεταλλευόταν προηγουμένως.

52 Εκ προοιμίου, επισημαίνεται ότι το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 άφηνε στα κράτη μέλη την επιλογή να προβούν ή να μη προβούν σε ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις στους παραγωγούς οι οποίοι πραγματοποίησαν τις υπερβάλλουσες παραδόσεις πριν από τη στοιχειοθέτηση, κατά τις προβλεπόμενες στο στοιχείο α΄ ή στο στοιχείο β΄ της διατάξεως αυτής λεπτομέρειες, της συμμετοχής εκάστου από τους παραγωγούς αυτούς στην καταβολή της οφειλόμενης εισφοράς για την κρίσιμη δωδεκάμηνη περίοδο.

53 Στη συνέχεια, σημειωτέον ότι η πράξη ανακατανομής του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις και η πράξη καθορισμού της συμμετοχής των παραγωγών στην καταβολή της οφειλόμενης

εισφοράς αποτελούν δύο διαφορετικές πράξεις, μολονότι συνδέονται, καθόσον η πρώτη είναι προαιρετική προϋπόθεση της δεύτερης και θίγει το αποτέλεσμά της.

54 Εξάλλου, από το γράμμα του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 προκύπτει ότι οι προβλεπόμενες στο στοιχείο α΄ ή στο στοιχείο β΄ της διατάξεως αυτής λεπτομέρειες αφορούν μόνον την πράξη καθορισμού της συμμετοχής των παραγωγών στην καταβολή της οφειλομένης εισφοράς.

55 Κατά συνέπεια, αντιθέτως προς όσα φρονεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το κριτήριο της «υπερβάσεως της διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς» κάθε παραγωγού, του άρθρου 10, παράγραφος 3, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1788/2003, δεν αφορά την πράξη ανακατανομής του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις.

56 Εν πάση περιπτώσει, η διαθέσιμη ποσότητα αναφοράς, όπως καθορίζεται στο άρθρο 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003, δεν μπορεί να αποτελέσει κριτήριο για την εν λόγω ανακατανομή. Συγκεκριμένα, από τον ορισμό αυτό προκύπτει ότι η ποσότητα αυτή καθορίζεται, μεταξύ άλλων, λαμβανομένων υπόψη των «προσωρινών ανακατανομών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό», στις οποίες περιλαμβάνεται η ανακατανομή του άρθρου 10, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού. Επομένως, η διαθέσιμη ποσότητα αναφοράς, κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο ια΄, καθίσταται γνωστή μόνο μετά την εν λόγω ανακατανομή, εφόσον αυτή λάβει χώρα.

57 Αντιθέτως, πρέπει να εξεταστεί αν άλλα κριτήρια του άρθρου 10, παράγραφος 3, έχουν εφαρμογή στην περίπτωση κατά την οποία ένα κράτος μέλος αποφασίσει να προβεί σε τέτοιου είδους ανακατανομή.

58 Συναφώς, στο γερμανικό, στο γαλλικό, στο σλοβενικό και στο πορτογαλικό κείμενο της διατάξεως αυτής, ο νομοθέτης χρησιμοποίησε, αντιστοίχως, τη διατύπωση «Neuzuweisung […], die proportional zu den Referenzmengen der einzelnen Erzeuger oder nach objektiven, von den Mitgliedstaaten festzulegenden Kriterien

erfolgt» (ανακατανομή η οποία πραγματοποιείται κατ' αναλογία των ποσοτήτων αναφοράς κάθε παραγωγού ή ανάλογα με τα κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη), τη διατύπωση «après réallocation ou non, proportionnellement aux quantités de référence individuelles de chaque producteur ou selon des critères objectifs à fixer par les États membres, de la partie inutilisée de la quantité de référence nationale affectée aux livraisons» (έπειτα από ανακατανομή ή μη, κατ' αναλογίαν προς τις ατομικές ποσότητες αναφοράς εκάστου παραγωγού ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη, του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις), τη διατύπωση «após eventual reatribuição – proporcionalmente às quantidades de referência individuais de cada produtor ou de acordo com critérios objectivos a definir pelos Estados-Membros – da parte não utilizada da quantidade de referência nacional afectada às entregas» (κατόπιν τυχόν ανακατανομής, κατ' αναλογίαν των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς κάθε παραγωγού ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη, του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις) και τη διατύπωση «porazdeljen ali ne, v sorazmerju z individualnimi referenčnimi količinami vsakega proizvajalca ali skladno z objektivnimi merili, ki jih določijo države članice» (αφού ανακατανεμηθεί ή όχι, κατ' αναλογίαν των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς κάθε παραγωγού ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη).

59 Εντούτοις, από τις λοιπές γλωσσικές αποδόσεις του κανονισμού 1788/2003, όπως η αγγλική, η ολλανδική και η βουλγαρική, προκύπτει ότι η φράση «κατ' αναλογίαν προς τις ατομικές ποσότητες αναφοράς εκάστου παραγωγού ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη», του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, δεν αφορά την τυχόν ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας που διατίθεται για τις παραδόσεις, αλλά τον καθορισμό της συμμετοχής των παραγωγών στην καταβολή της οφειλομένης εισφοράς.

60 Κατά πάγια νομολογία, αφενός, η διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε σε μια από τις γλωσσικές αποδόσεις κοινοτικής διατάξεως δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως μοναδική βάση για την ερμηνεία της διατάξεως αυτής ούτε μπορεί να της δοθεί προτεραιότητα σε σχέση με τις άλλες γλωσσικές αποδόσεις (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 3ης Απριλίου 2008, C-187/07, Endendijk, Συλλογή 2008, σ. I-2115, σκέψη 23, καθώς και της

9ης Οκτωβρίου 2008, C-239/07, Sabatauskas κ.λπ., Συλλογή 2008, σ. I-7523, σκέψη 38). Αφετέρου, οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις μιας διατάξεως της Ευρωπαϊκής Ενώσεως πρέπει να ερμηνεύονται κατά ομοιόμορφο τρόπο και, επομένως, σε περίπτωση αποκλίσεων μεταξύ τους, η επίμαχη διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με τη γενική οικονομία και τον σκοπό της κανονιστικής ρυθμίσεως της οποίας αποτελεί μέρος (βλ., συναφώς, τις προαναφερθείσες αποφάσεις Endejdijk, σκέψη 24, καθώς και της 29ης Απριλίου 2010, C-340/08, M κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-3913, σκέψη 44).

61 Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση, πρώτον, ότι, όπως προβλέπεται στη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1788/2003, ο νομοθέτης θέλησε να διατηρηθεί μια αρκετά ευέλικτη μορφή διαχειρίσεως του καθεστώτος της εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων επιτρέποντας στα κράτη μέλη την ανακατανομή των ποσοτήτων αναφοράς που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί στο τέλος της περιόδου.

62 Εντούτοις, δεν προκύπτει ότι η δυνατότητα αυτή αποτελεί καινοτομία σε σχέση με το προϋφιστάμενο καθεστώς ή ότι ο νομοθέτης επέφερε συναφώς κάποια σημαντική τροποποίηση του καθεστώτος αυτού.

63 Αντιθέτως, η έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3950/92, τον οποίο υποκατέστησε ο κανονισμός 1788/2003, θέσπιζε ήδη ότι, «προκειμένου να διατηρηθεί μια αρκετά ευέλικτη μορφή διαχείρισης του καθεστώτος, θα πρέπει να προβλεφθεί η ομοιόμορφη κατανομή των υπερβάσεων στο σύνολο των μεμονωμένων ποσοτήτων αναφοράς της ιδίας φύσεως εντός της επικράτειας του κράτους μέλους». Με την ίδια λογική το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92, στο οποίο αντιστοιχούσε στη συνέχεια το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, προέβλεπε ότι, «[σ]ύμφωνα με την απόφαση του κράτους μέλους, η συμμετοχή των παραγωγών στην καταβολή της οφειλόμενης εισφοράς καθορίζεται, μετά από ανακατανομή ή όχι των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοτήτων αναφοράς, είτε στο επίπεδο του αγοραστή σε συνάρτηση με την απομένουσα υπέρβαση, αφού προηγουμένως κατανεμηθούν, κατ' αναλογία προς τις ποσότητες αναφοράς που διαθέτει κάθε παραγωγός, οι μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες αναφοράς, είτε σε εθνικό

επίπεδο, σε συνάρτηση με την υπέρβαση της ποσότητας αναφοράς την οποία διαθέτει κάθε παραγωγός».

64 Πάντως, από όλες τις γλωσσικές αποδόσεις της τελευταίας αυτής διατάξεως προκύπτει σαφώς ότι η κατανομή των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοτήτων αναφοράς, ήτοι η ανακατανομή των ποσοτήτων αυτών, πρέπει να πραγματοποιηθεί «κατ' αναλογία προς τις ποσότητες αναφοράς που διαθέτει κάθε παραγωγός» και η συμμετοχή των παραγωγών στην καταβολή της οφειλομένης εισφοράς καθορίζεται βάσει της υπερβάσεως της διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς εκάστου παραγωγού.

65 Δεύτερον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εάν το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η φράση «κατ' αναλογίαν προς τις ατομικές ποσότητες αναφοράς εκάστου παραγωγού ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη» αφορά τον καθορισμό της συμμετοχής των παραγωγών στην καταβολή της οφειλομένης εισφοράς, τα κριτήρια που περιλαμβάνονται στη διατύπωση αυτή προστίθενται στο κριτήριο του στοιχείου α΄ του εν λόγω άρθρου 10, παράγραφος 3, ήτοι «βάσει της υπερβάσεως της διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς εκάστου παραγωγού», όπερ συνεπάγεται, τουλάχιστον, ότι δυσχεραίνεται άνευ λόγου η εφαρμογή του καθεστώτος της εισφοράς.

66 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα κριτήρια που περιλαμβάνονται στη διατύπωση αυτή εφαρμόζονται στην ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις.

67 Όσον αφορά το ακριβές περιεχόμενο των κριτηρίων αυτών, επισημαίνεται ότι η γερμανική απόδοση του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 χρησιμοποιεί τον όρο «Referenzmengen» (ποσότητες αναφοράς).

68 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 60 της παρούσας διατάξεως, η διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε σε μία από τις γλωσσικές αποδόσεις κοινοτικής διατάξεως δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως μοναδική βάση για την ερμηνεία της διατάξεως αυτής.

69 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι γλωσσικές αποδόσεις του εν λόγω άρθρου 10, παράγραφος 3, πλην της γερμανικής, χρησιμοποιούν τους όρους «ατομικές ποσότητας αναφοράς», οι οποίες καθορίζονταν εξάλλου, στο άρθρο 5, στοιχείο ι΄, του κανονισμού 1788/2003 ως «η ποσότητα αναφοράς του παραγωγού την 1η Απριλίου κάθε δωδεκάμηνης περιόδου».

70 Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως προβάλλουν το Hauptzollamt Koblenz και το Hauptzollamt Oldenburg, το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις πρέπει να πραγματοποιηθεί κατ' αναλογίαν της ατομικής ποσότητας αναφοράς κάθε παραγωγού που παρέδωσε υπερβάλλουσες ποσότητες, ήτοι αυτής που καθορίζεται την 1η Απριλίου της οικείας δωδεκάμηνης περιόδου, ή με βάση τα κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη.

71 Συναφώς, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει αν, θεσπίζοντας το άρθρο 14, παράγραφος 1, της MilchAbgV, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε σκοπό να εφαρμόσει την επιλογή του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, σύμφωνα με την οποία η ανακατανομή αυτή πραγματοποιείται κατ' αναλογία της ατομικής ποσότητας αναφοράς κάθε παραγωγού που παρέδωσε υπερβάλλουσες ποσότητες ή αν το κράτος μέλος είχε σκοπό, κάνοντας χρήση της δυνατότητας, η οποία προβλέπεται επίσης στην ίδια διάταξη, να καθορίσει άλλα αντικειμενικά κριτήρια για την ανακατανομή αυτή, να επιτρέψει στον εν λόγω παραγωγό στον οποίο, κατά τη διάρκεια της σχετικής δωδεκάμηνης περιόδου, μεταβιβάσθηκε ποσότητα αναφοράς επί της οποίας είχε ήδη παραχθεί και παραδοθεί γάλα από τον προηγούμενο κάτοχο, να λάβει μέρος στην ανακατανομή αυτή περιλαμβάνοντας ένα τμήμα ή το σύνολο της εν λόγω ποσότητας αναφοράς.

72 Σε περίπτωση που η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας επιλέξει την πρώτη λύση, επισημαίνεται ότι η έννοια της «ατομικής ποσότητας αναφοράς», όπως καθορίζεται στο άρθρο 5, στοιχείο ι΄, του κανονισμού 1788/2003, καθόσον αφορά την ημερομηνία ενάρξεως της σχετικής δωδεκάμηνης περιόδου, δεν επιτρέπει, εν πάση περιπτώσει, τη συνεκτίμηση των μεταβιβάσεων των ποσοτήτων μεταφοράς οι οποίες επήλθαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής.

73 Σε περίπτωση που η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας επιλέξει τη δεύτερη λύση, διαπιστώνεται ότι, προβλέποντας τη δυνατότητα των κρατών μελών να καθορίσουν, για την ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις, άλλα αντικειμενικά κριτήρια πλην του κριτηρίου της ατομικής ποσότητας αναφοράς, ο νομοθέτης της Ένωσης τους άφησε, συναφώς, ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν δύνανται να καθορίζουν συναφώς οποιοδήποτε είδος κριτηρίων.

74 Συγκεκριμένα, κατά την εκτέλεση των μέτρων εφαρμογής μιας κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως της Ένωσης, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ασκούν τη διακριτική τους ευχέρεια, ιδίως, τηρώντας τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 20ής Ιουνίου 2002, C-313/99, Mulligan κ.λπ., Συλλογή 2002, σ. I-5719, σκέψη 35, καθώς επίσης και της 25ης Μαρτίου 2004, C-495/00, Azienda Agricola Giorgio, Giovanni και Luciano Visentin κ.λπ., Συλλογή 2004, σ. I-2993, σκέψη 40), μεταξύ των οποίων τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Ομοίως, τέτοια μέτρα εφαρμογής πρέπει να τηρούν τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως το δικαίωμα ιδιοκτησίας (βλ., συναφώς, απόφαση Mulligan κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 36).

75 Εξάλλου, δεδομένου ότι η θέσπιση εθνικής ρυθμίσεως, όπως της επίδικης στην κύρια δίκη, εντάσσεται στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, μια τέτοια ρύθμιση δεν μπορεί να θεσπίζεται ή να εφαρμόζεται κατά τρόπον ώστε να θέτει σε κίνδυνο τους στόχους της εν λόγω πολιτικής και, ειδικότερα, αυτούς της κοινής οργανώσεως των

αγορών στον τομέα του γάλακτος (βλ., συναφώς, απόφαση Mulligan κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 33). Επ' αυτού, πρέπει να αναφερθούν, μεταξύ άλλων, οι αρχές της λειτουργίας του συστήματος της εισφοράς, τις οποίες θέτει ο κανονισμός 1788/2003, περιλαμβανομένων των σχετικών με τις μεταβιβάσεις ποσοτήτων μεταφοράς.

76 Συναφώς, μολονότι η μνημονευθείσα στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως αρχή, σύμφωνα με την οποία το σύνολο των ποσοτήτων τις οποίες χορηγεί στους παραγωγούς ένα κράτος μέλος και αυτών τις οποίες διαθέτει στο εθνικό απόθεμα δεν πρέπει να υπερβαίνει την εθνική ποσότητα αναφοράς, θίγει το δικαίωμα ενός παραγωγού, στον οποίο μεταβιβάστηκε εν μέρει ή εν όλω ήδη χρησιμοποιηθείσα ατομική ποσότητα αναφοράς, να παραδώσει γάλα χωρίς καταβολή εισφοράς, η αρχή αυτή δεν μπορεί να έχει επιπτώσεις στην πράξη ανακατανομής του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003. Συγκεκριμένα, καθόσον η πράξη αυτή αποσκοπεί μόνο στο να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα κατανομής, κατά το τέλος μιας δωδεκάμηνης περιόδου, του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις μεταξύ των παραγωγών που παρέδωσαν υπερβάλλουσες ποσότητες, δεν επιδρά επί του όγκου του αχρησιμοποίητου αυτού τμήματος και, επομένως, δεν μπορεί να θίξει την ισότητα μεταξύ, αφενός, του συνόλου των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς και των ποσοτήτων αναφοράς τις οποίες διαθέτει το οικείο κράτος μέλος στο εθνικό απόθεμα και, αφετέρου, την εθνική ποσότητα αναφοράς.

77 Συνεπώς, τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα, στο πλαίσιο εφαρμογής της ευχέρειας του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, να καθορίζουν «αντικειμενικά κριτήρια», να επιτρέπουν στους εν λόγω παραγωγούς, όταν, κατά τη διάρκεια της οικείας δωδεκάμηνης περιόδου, τους μεταβιβάζεται ποσότητα αναφοράς για την οποία είχε ήδη παραδοθεί γάλα για την ίδια περίοδο από τον παραγωγό που τη διέθετε προηγουμένως, να μετέχουν στην ανακατανομή αυτή περιλαμβάνοντας εν όλω ή εν μέρει αυτή την ποσότητα αναφοράς, καθόσον η ρύθμιση αυτή τηρεί τις λοιπές επιταγές που παρατίθενται στις σκέψεις 74 και 75 της παρούσας αποφάσεως.

78 Πάντως, τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε η ρύθμιση αυτή να θεσπίζεται ούτως ώστε να μην προκαλεί μεταβιβάσεις οι οποίες, παρά την τυπική τήρηση των προϋποθέσεων του κανονισμού 1788/2003, έχουν ως μοναδικό σκοπό να επιτρέψουν σε ορισμένους παραγωγούς που έχουν παραδώσει υπερβάλλουσες ποσότητες να τεθούν σε ευνοϊκότερη θέση κατά την ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις. Συγκεκριμένα, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η εφαρμογή των κανονισμών της Ένωσης δεν μπορεί να επεκτείνεται μέχρι σημείου που να καλύπτει την πρακτική των επιχειρηματιών η οποία συνιστά κατάχρηση δικαιώματος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 2ας Μαΐου 1996, C-206/94, Paletta, Συλλογή 1996, σ. I-2357, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-110/99, Emsland-Stärke, Συλλογή 2000, σ. I-11569, σκέψη 51).

79 Κατόπιν όλων των ανωτέρω παρατηρήσεων, στα ερωτήματα τα οποία υπεβλήθησαν στην υπόθεση C-231/09 πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

— Το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις πρέπει να πραγματοποιηθεί κατ' αναλογίαν προς την ατομική ποσότητα αναφοράς εκάστου παραγωγού που έχει παραδώσει υπερβάλλουσες ποσότητες, ήτοι προς την ποσότητα αναφοράς που καθορίζεται την 1η Απριλίου κάθε δωδεκάμηνης περιόδου ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη. Η έννοια της ατομικής ποσότητας αναφοράς, η οποία χρησιμοποιείται στη διάταξη αυτή, δεν επιτρέπει τη συνεκτίμηση των μεταβιβάσεων των ποσοτήτων αναφοράς που επήλθαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής.

— Εθνική ρύθμιση η οποία θέτει σε εφαρμογή την προβλεπόμενη στο άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 δυνατότητα καθορισμού αντικειμενικών κριτηρίων, σύμφωνα με τα οποία πραγματοποιείται η ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις, πρέπει να τηρεί, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης καθώς και τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει η κοινή γεωργική πολιτική, και ειδικότερα αυτούς τους οποίους αφορά η κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα του γάλακτος.

— Οι σκοποί αυτοί δεν αντίκεινται σε εθνική ρύθμιση, θεσπισθείσα στο πλαίσιο εφαρμογής της δυνατότητας αυτής, η οποία επιτρέπει στους παραγωγούς που παρέδωσαν υπερβάλλουσες ποσότητες, όταν, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 1788/2003, κατά τη διάρκεια της οικείας δωδεκάμηνης περιόδου, τους μεταβιβάζεται ατομική ποσότητα αναφοράς για την οποία είχε ήδη παραχθεί και παραδοθεί γάλα από τον παραγωγό που τη διέθετε προηγουμένως, να μετέχουν στην ανακατανομή αυτή συμπεριλαμβάνοντας εν όλω ή μέρει αυτή την ποσότητα αναφοράς. Εντούτοις τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε η ρύθμιση αυτή να μην προκαλεί μεταβιβάσεις οι οποίες, παρά την τυπική τήρηση των προϋποθέσεων του κανονισμού αυτού, έχουν ως μοναδικό σκοπό να επιτρέψουν σε ορισμένους παραγωγούς που έχουν παραδώσει υπερβάλλουσες ποσότητες να τεθούν σε ευνοϊκότερη θέση κατά την εν λόγω ανακατανομή.

Επί του δευτέρου ερωτήματος στην υπόθεση C-230/09

80 Από την απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-230/09 προκύπτει ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά τον καθορισμό της ποσότητας αναφοράς σε σχέση με την οποία πρέπει να καθορισθεί το ποσόν της πριμοδοτήσεως στα γαλακτοκομικά προϊόντα της οποίας απολαύει η Kurt und Thomas Etling in GbR. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει την ερμηνεία του άρθρου 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003 μόνο στο μέτρο που εκτιμά ότι το άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 1788/2003, το οποίο ρύθμιζε τον υπολογισμό της πριμοδοτήσεως αυτής κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, παραπέμπει, ως προς τον υπολογισμό αυτό, στο εν λόγω άρθρο 5, στοιχείο ια΄.

81 Υπό τις συνθήκες αυτές, το ερώτημα που έχει υποβάλει το αιτούν δικαστήριο πρέπει να γίνει αντιληπτό υπό την έννοια ότι το δικαστήριο αυτό ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η «ατομική ποσότητα αναφοράς που είναι επιλέξιμη για πριμοδότηση και διαθέσιμη στην εκμετάλλευση», του άρθρου 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 1782/2003, πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι, όταν, κατά τη διάρκεια της σχετικής δωδεκάμηνης περιόδου, μεταβιβάζεται σε παραγωγό ποσότητα αναφοράς ήδη χρησιμοποιηθείσα

από τον προηγούμενο κάτοχο κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, συμπεριλαμβάνει και την τελευταία αυτή ποσότητα αναφοράς.

82 Πρέπει, κατ' αρχάς, να εξετασθεί αν είναι ορθή η υπόθεση ότι το άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 1782/2003 παραπέμπει στην έννοια της «διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς», όπως καθορίζεται στο άρθρο 5, παράγραφος ια΄, του κανονισμού 1788/2003.

83 Όπως τόνισαν τόσο η Επιτροπή, στις γραπτές της παρατηρήσεις, όσο και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 19 και 20 των προτάσεών του, το άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 1782/2003 δεν χρησιμοποιεί επακριβώς τους όρους «διαθέσιμη ποσότητα αναφοράς», οι οποίοι καθορίζονται στο άρθρο 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003. Ωστόσο, καθόσον το άρθρο 95, παράγραφος 1, χρησιμοποιεί τη διατύπωση «ατομική ποσότητα αναφοράς», η χρήση των όρων «διαθέσιμη στην εκμετάλλευση» θα ήταν άσκοπη αν ο νομοθέτης αποσκοπούσε στην αναφορά της έννοιας της «ατομικής ποσότητας αναφοράς», για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 5, στοιχείο ι΄, του κανονισμού 1788/2003.

84 Εξάλλου, από το άρθρο 95, παράγραφος 3, του κανονισμού 1782/2003 προκύπτει ότι θεωρούνται διαθέσιμες στην εκμετάλλευση του εκδοχέα οι ατομικές ποσότητες αναφοράς οι οποίες αποτέλεσαν το αντικείμενο προσωρινών εκχωρήσεων κατά το άρθρο 16 του κανονισμού 1788/2003 στις 31 Μαρτίου του ημερολογιακού έτους. Επομένως, κατά την ημερομηνία αυτή πρέπει να εκτιμηθεί για τον υπολογισμό της πριμοδοτήσεως στα γαλακτοκομικά προϊόντα η κατάσταση του παραγωγού, ο οποίος δύναται να λάβει την εν λόγω πριμοδότηση.

85 Πάντως, η «διαθέσιμη ποσότητα αναφοράς», κατά το γράμμα του άρθρου 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003, καθορίζεται με αναφορά στην ημερομηνία αυτή.

86 Κατόπιν των σκέψεων αυτών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο άρθρο 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 1782/2003, ο νομοθέτης αποσκοπούσε πράγματι στην έννοια της «διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς», όπως καθορίζεται στο άρθρο 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003.

87 Στη συνέχεια, πρέπει να εξετασθεί αν, όταν, κατά τη διάρκεια της σχετικής δωδεκάμηνης περιόδου, μεταβιβάζεται σε παραγωγό, ποσότητα αναφοράς ήδη χρησιμοποιηθείσα από τον προηγούμενο κάτοχο κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, στην εν λόγω έννοια περιλαμβάνεται και η τελευταία αυτή ποσότητα αναφοράς.

88 Η έννοια της «διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς», η οποία καθορίζεται στο άρθρο 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003, ορίζει «την ποσότητα την οποία έχει στη διάθεσή του ο παραγωγός την 31η Μαρτίου της δωδεκάμηνης περιόδου για την οποία έχει υπολογισθεί η εισφορά, λαμβανομένων υπόψη όλων των μεταβιβάσεων, πωλήσεων, μετατροπών και προσωρινών ανακατανομών που έχουν πραγματοποιηθεί στη διάρκεια αυτής της δωδεκάμηνης περιόδου». Παίζει λοιπόν έναν ιδιαίτερο ρόλο στο σύστημα του εν λόγω κανονισμού και, επομένως, δεν μπορεί να αναλυθεί εκτός του πλαισίου αυτού.

89 Συγκεκριμένα, από το γράμμα της πέμπτης αιτιολογικής σκέψης του κανονισμού 1788/2003 και των άρθρων 4, δεύτερο εδάφιο, και 10, παράγραφος 3, στοιχείο α΄, προκύπτει ότι αυτή η ποσότητα αναφοράς χρησιμεύει μόνον ως βάση καθορισμού των τυχόν υπερβαλλουσών παραδόσεων που έχουν πραγματοποιήσει οι παραγωγοί και, κατά συνέπεια, του ποσού της οφειλόμενης εισφοράς, εφόσον οι όροι «διαθέσιμη ποσότητα αναφοράς» δεν χρησιμοποιούνται σε καμία άλλη διάταξη του κανονισμού αυτού.

90 Συναφώς, αν μια ατομική ποσότητα αναφοράς ή ένα τμήμα της μπορεί, σε περίπτωση μεταβιβάσεως, να χρησιμοποιηθεί από παραγωγό για να παραδώσει χωρίς καταβολή εισφοράς κατά τη διάρκεια δωδεκάμηνης περιόδου και, στη συνέχεια, από τον προς ον η μεταβίβαση παραγωγό για να την συμπεριλάβει στη διαθέσιμη ποσότητά του αναφοράς και να μειώσει ούτως τις υπερβάλλουσες παραδόσεις του για την ίδια

περίοδο, η ίδια ποσότητα αναφοράς θα χρησιμοποιηθεί δις για την ίδια δωδεκάμηνη περίοδο, όπερ αντίκειται στην αρχή για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 50 και υπομνήσθηκε στη σκέψη 76 της παρούσας αποφάσεως, ότι το σύνολο των ποσοτήτων που χορηγούν στους παραγωγούς τα κράτη μέλη και των ποσοτήτων που διαθέτουν στο εθνικό απόθεμα δεν πρέπει να υπερβαίνει την εθνική ποσότητα αναφοράς.

91 Η λύση αυτή συνάδει επίσης και με τη γενική οικονομία του κανονισμού 1782/2003, καθόσον αποτρέπει τον κίνδυνο να χορηγηθεί πριμοδότηση στα γαλακτοκομικά προϊόντα για την ίδια περίοδο σε δύο διαφορετικούς παραγωγούς βάσει της ίδιας διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς.

92 Επομένως, η έννοια της διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς δεν αποσυνδέεται από τη χρήση της, στην οποία προβαίνουν οι παραγωγοί, και, επομένως, δεν μπορεί να συμπεριλάβει μεταβιβασθείσα ποσότητα αναφοράς, ή τμήμα της, που ήδη χρησιμοποιήθηκε από άλλον παραγωγό για την ίδια δωδεκάμηνη περίοδο.

93 Συνεπώς, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προηγηθεισών σκέψεων, στο ερώτημα το οποίο υποβλήθηκε στην υπόθεση C-230/09 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η έννοια της «ατομικής ποσότητας αναφοράς που είναι επιλέξιμη για πριμοδότηση και διαθέσιμη στην εκμετάλλευση» του άρθρου 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 1782/2003, η οποία αντιστοιχεί στην έννοια της «διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς» του άρθρου 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, όταν, κατά τη διάρκεια της σχετικής δωδεκάμηνης περιόδου, μεταβιβάζεται σε παραγωγό ποσότητα αναφοράς για την οποία ο εκχωρών παρέδωσε ήδη γάλα κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, στην έννοια αυτή δεν περιλαμβάνεται, όσον αφορά τον εκδοχέα, το τμήμα της μεταβιβασθείσας ποσότητας μεταφοράς επί του οποίου ο εκχωρών έχει ήδη παραδώσει γάλα χωρίς καταβολή εισφοράς.

Επί των δικαστικών εξόδων

94 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 1788/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για θέσπιση εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2217/2004 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2004, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις πρέπει να πραγματοποιηθεί κατ' αναλογίαν προς την ατομική ποσότητα αναφοράς εκάστου παραγωγού που έχει παραδώσει υπερβάλλουσες ποσότητες, ήτοι προς την ποσότητα αναφοράς που καθορίζεται την 1η Απριλίου κάθε δωδεκάμηνης περιόδου ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη. Η έννοια της ατομικής ποσότητας αναφοράς, η οποία χρησιμοποιείται στη διάταξη αυτή, δεν επιτρέπει τη συνεκτίμηση των μεταβιβάσεων των ποσοτήτων αναφοράς που επήλθαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής.

2) Εθνική ρύθμιση η οποία θέτει σε εφαρμογή την προβλεπόμενη στο άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2217/2004, δυνατότητα καθορισμού αντικειμενικών κριτηρίων, σύμφωνα με τα οποία πραγματοποιείται η ανακατανομή του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις, πρέπει να τηρεί, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές του δικαίου

της Ένωσης καθώς και τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει η κοινή γεωργική πολιτική, και ειδικότερα αυτούς τους οποίους αφορά η κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα του γάλακτος.

3) Οι σκοποί αυτοί δεν αντίκεινται σε εθνική ρύθμιση, θεσπισθείσα στο πλαίσιο εφαρμογής της δυνατότητας αυτής, η οποία επιτρέπει στους παραγωγούς που παρέδωσαν υπερβάλλουσες ποσότητες, όταν, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 1788/2003, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2217/2004, κατά τη διάρκεια της οικείας δωδεκάμηνης περιόδου, τους μεταβιβάζεται ατομική ποσότητα αναφοράς για την οποία είχε ήδη παραχθεί και παραδοθεί γάλα από τον παραγωγό που τη διέθετε προηγουμένως, να μετέχουν στην ανακατανομή αυτή συμπεριλαμβάνοντας εν όλω ή μέρει αυτή την ποσότητα αναφοράς. Εντούτοις τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε η ρύθμιση αυτή να μην προκαλεί μεταβιβάσεις οι οποίες, παρά την τυπική τήρηση των προϋποθέσεων του κανονισμού αυτού, έχουν ως μοναδικό σκοπό να επιτρέψουν σε ορισμένους παραγωγούς που έχουν παραδώσει υπερβάλλουσες ποσότητες να τεθούν σε ευνοϊκότερη θέση κατά την εν λόγω ανακατανομή.

4) Η έννοια της «ατομικής ποσότητας αναφοράς που είναι επιλέξιμη για πριμοδότηση και διαθέσιμη στην εκμετάλλευση» του άρθρου 95, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1782/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στηρίξεως στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στηρίξεως για τους γεωργούς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΟΚ) 2019/93, (ΕΚ) 1452/2001, (ΕΚ) 1453/2001, (ΕΚ) 1454/2001, (ΕΚ) 1868/94, (ΕΚ) 1251/1999, (ΕΚ) 1254/1999, (ΕΚ) 1673/2000, (ΕΟΚ) 2358/71 και (ΕΚ) 2529/2001, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/2005 της Επιτροπής, της 26ης Ιανουαρίου 2005, η οποία αντιστοιχεί στην έννοια της «διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς» του άρθρου 5, στοιχείο ια΄, του κανονισμού 1788/2003, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι,

όταν, κατά τη διάρκεια της σχετικής δωδεκάμηνης περιόδου, μεταβιβάζεται σε παραγωγό ποσότητα αναφοράς για την οποία ο εκχωρών παρέδωσε ήδη γάλα κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, στην έννοια αυτή δεν περιλαμβάνεται, όσον αφορά τον εκδοχέα, το τμήμα της μεταβιβασθείσας ποσότητας μεταφοράς επί του οποίου ο εκχωρών έχει ήδη παραδώσει γάλα χωρίς καταβολή εισφοράς.

(υπογραφές)